

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 133.

Джерзи Ситі, Н. Дж., понеділок, 10 червня 1935.

VOL. XLIII. No. 133.

Jersey City, N. J., Monday, June 10, 1935.

THREE CENTS

РОБІТНИЧІ ЮНІТ ЗА ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ
НАЙВИЩОГО СУДУ

ВАШИНГТОН. — Вільям Грін, президент Американської Федерації Праці, виступив тут в імені тої організації з радіовою промовою за ухвалення конституційної поправки в тому напрямі, щоб найвищий суд Злучених Держав не мав набувати права признавати якогонебудь закона незгідним з конституцією й неважним.

У своїй промові Грін звернув передовсім увагу на те, що за недавнє рішення найвищого суду проти закона про відбудову краю заявлялося багато редакторів реакційних газет, нібито в ім'я прав стейт, а на ділі в обороні реакційних підприємств. Оборона прав стейт, говорив бесідник, довела до того, що не дивлячись на довголітню агітацію робітничих юніт, ми не маємо ще нині одностайних прав про захорону робітників, а навіть найкращі старі закони зичайно далекі від досконалості. Оборона прав стейт доводить до того, що поступові стейти мусять зводити свої закони до низького рівня нащадничих стейт. Тому робітничі попирають право конгресу до видання закон на всі стейти. Тому вони попирали закон про відбудову краю, не дивлячись на його численні недоліки.

У своїй промові Грін закликав робітників боронитися зоорганізованою силою проти заходів фабрикантів скористати зі скасування „Найри“ для стинання заплати й продовження часу праці.

Деякі газети подали повний текст промови Гріна.

ПАЛАТА ПОСЛІВ УЖЕ УХВАЛИЛА ПРОДОВЖЕННЯ
„НАЙРИ“.

ВАШИНГТОН. — Зараз наступного дня по предложеному резолюції про продовження закона про відбудову краю палата послів ухвалила що постанову величною більшістю голосів. За постанову заявили 264 голоси, проти 121.

Резолюція продовжує обов'язкову силу закона про відбудову краю до 1-го квітня 1936 року, але рівночасно відкидає право президента встановляти кодекси про чесну конкуренцію.

Противники „Найри“ пробували ріжними способами відхилити ухвалення продовження, але демократична більшість скоро побивала кождо спробу.

Ухвала тепер переходить до сенату, де проти неї розвивається поважна опозиція. Між іншими проти резолюції заявили вже сенатор Бора. Однак провідники демократів кажуть, що й тут вони скоро переведуть її ухвалення.

ПРЕЗИДЕНТ РУЗВЕЛТ ПРО СВОЇ ЦІЛІ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт виступив на пресовій конференції в Біллі Домі з короткою промовою про суспільну програму своєї адміністрації.

Він заявив, що він далі вважає своєю громадською програмою заведення суспільного забезпечення, під чим він розуміє працю для робітників і нагоду вести бізнес для бізнесменів.

УРЯДОВА КАМПАНІЯ ПРОТИ ВИКРАДАННЯ
ОСІБ.

ТАКОМА (Вашингтон). — Нед дивлячись на о-бтякати поліції, викрадачі 5-літнього сина мільонера Вейергойдера ще дали на волі.

У Ст. Пол покінчилися розправа проти 4 осіб, обвинувачених за викрадення Едварда Бремера в цілі добуття викупу в сумі 200,000 доларів. Два з них дістали по 20 літ тюрми, а два другі по 5.

У Нью Йорку пропав 5-літній хлопчина, Джен Канл.

Кубські бандити, що викрали були найбагатшого чоловіка Куби, Антонія Мігуеля, пустили на волю його сторожа та зажадали через нього злочинця викупу в сумі 286,000 доларів.

МАТИ Й СИН ІДУТЬ НА ШИБЕНЦЮ.

ДЖОРДЖТАВН (Делавер). — У четвер, коло 5-тої години ранку, страчено тут на шибениці паню Мей Г. Кері, 55-літню жінку, а потім її найстарішого, 27-літнього сина, Говарда, за те, що 7 літ тому вони вбили брата пані Кері, щоб дістати по ньому забезпечення в сумі 1,954 доларів.

Присяжні судді признали їх були винуватими вбивства першого ступня, але припорчили їх до помилування; однак суд помилувати їх не захотів.

Страчених відбросило на руштування, огорожені високим парканом. Пані Кері була першою жінкою, яку трачено в стейті Делавер.

Того самого дня страчено на електричній кріслі в Каломбії, Савт Кароліна, 24-літнього Мури-на Тормодна Гаріса, за насильствана 64-літньої білої жінки; в Гонтсвилі, Тексас, Мурина Алберта Кара теж за насильствана білої жінки; у Сан Квентині, Тексас, 26-літнього Едварда Ланге за вбивство при грабунку одного ювіляра.

РЕЧЕНЕЦЬ ВИМІНИ ГРАМОТ ЗІ СТАРОГО ДО НОВОГО
РОДУ ОБЕЗПЕЧЕННЯ КІНЧИТЬСЯ 30 ЧЕРВНЯ 1935 РОКУ, ЯК-
ЩО ВИ НЕ ЗМІНИЛИ ЩЕ СВОЄІ ГРАМОТИ, ТО ПОСПІШІТЬ-
СЯ, БО ЧАС УЖЕ КОРОТКИЙ. ПРИПИЛЬНУЙТЕ, ЩОБ ВАША
ГРАМОТА НАСПІЛА ДО ГОЛОВНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ ДЛЯ ВИ-
МІНИ НАЧАС!ЗАБОРОНА ВИСТАВИ ПАМ'Я-
ТОК УСС.

Як відомо, цього року влаштовано в Українському Національному Музею у Львові, а описує у Станіславові, Коломиї й інших містах східної Галичини, виставу, присвячену пам'яті українських Січових Стрільців за нагоди 20-ліття вимаршу до боїв Уссуєвсь. Ця вистава викликала відгомін в українській і польській пресі, що освітила її історичне і містечке значення. Місцеве політичне влада у містах, де влаштовано цю виставу, не робила більших перепон і дала на неї дозвіл. Мали її влаштувати й у Тернополі і в цій справі внесено відповідне подання до тамтешнього староства, однак воно всупереч заходам не дало дозволу і тому зазначена вистава у Тернополі не відбудеться.

ЗМЕНШЕННЯ ЧИСЛА КАН-
ДИДАТІВ НА МАТУРИСТІВ.

Загальні статистичні числа виказують, що цього року значно зменшилася кількість кандидатів на матуристів у всій Польщі. Загальні скількисть учеників осмий клас значно зменшилася наслідком незвичайного господарського положення.

НЕВДАЧА БОЛЬШЕВИЦЬКА
ДЕМОНСТРАЦІЯ.

На день 6. травня, коли припадав срібний ювілейний ювілей, большевники порішили влаштувати большевицьку демонстрацію в Мирнам (Канада), куди мали зітхатися за-літговані фермери з північної Аляски. На той час приїхав з далекого Вінніпегу свя-Матвій Попович, один з трох головних комуністичних лідерів у Канаді.

Не спали й наші і на той день приготували ювілейну маніфестацію, в якій взяли участь 800 до 1,000 людей і яка випала, як на фарм, величаво. Зате у товаристві виш-шос цільовий шик, бо По-пович не мав до кого в турф-домі говорити.

УКРАЇНЦІ, ВІДЗНАЧЕНІ
ЮВІЛЕЙНОЮ МЕДАЛЕЮ.

Ювілейне королівське відзначення з приводу 25-ліття панування короля Юрія V. одержали отці України в Канаді: єпископ Ладика, Сестра Гертруда зі Зброможження Сестер Службениць — голова доглядка в Українських Шпиталі в Мондері, домініанний посол Михайло Лучкович, по-сли до провінціальних парла-ментів: в Аберті — п. Мис-ків і Горейський, в Саскачевані — д-р Драган, у Манітобі п. Ба-чиский і Григорчук.

СТІВЕНС ВКАЗУЄ НА КОРІНЬ ЗЛАКОМИВСЯ НА „ЦАРСЬКІ
БРИЛЯНТИ“.

Сьогодні Канаді загрожує або фашизм зі сторони кількох багатів, або марксизм, викликаючи руйнівну революцію з боку населення, — сказав бувший федеральний міністер промислу й торгівлі, Г. Стівенс, у промові перед стоваришеними кінговодів і контролерів у Торонті.

Канадою правлять усього 13 канадійських капіталістів, які контролюють половину індустріального і торговельного майна краю з 20 мільярдів доларів. Один з тих капіталістів контролює індустрію вартості \$4,000,000,000 (чотири мільярди!), а знов інший в одній особі має грубоплатні 42 посади в різних корпораціях. Тих людей враз з представниками індустрії, кредиторів, аскураційних і тростових компаній треба змусити, щоб вони спільно з рештою населення Канади попрацювали над поправою положення в Канаді.

Місяцями, говорив Стівенс, фінансові лідери повторили, що як політики оставлять їх у спокою, то всім буде добре і вернеться добробут. Але з того вишло ще більше лиха і тому вже найвищий час, щоб держава перебрала контролю над ними і над усією економікою й фінансовою господарською доміні.

ТЕМНИЙ НАРІД.

Одна лікарка оповідає ось що про темноту Москалів. Ма-ле дівча, що нещезало на ревматизм, люди вложили до не-хоч з тістом, і ним щільно об-ліпили дитину та покладали на лопату і всунули в теплу піч, де печуть хліб. Хоч лікарка як відважувала той „лік“, ніхто її не слухав, мовляв: „наші діди таксамо лікували“. Очевидно, дитина, витягнена з печі, жила користо.

ЛЕЙБА ТРОЦЬКИЙ ЗАЛИЦ-
ЄТЬСЯ ДО УКРАЇНЦІВ.

Бувший большевицький ко-сарт Лейба Троцький, якого Сталін, боїчись конкуренції, викинув із Советів, видав не-давно до українських робітників і селян відозву, в якій на-кликає до боротьби проти Сталіна. В тій відозві Троцький підкреслює, що він усе був за самостійну Україну і проти-вляється, коли советський уряд зніс ту самостійність 1923 ро-ку. Далі закликає комуністич-ної партії, що вона відступала від ленінських засад. Відозва зредегована українською мо-вою й колыторують її серед Українців на еміграції, особ-ливо в Північній Америці.

Пригадав собі Троцький про Українців того, коли жили-сь без влади і впливу на фор-мування життя в Советях. Але те-пер це вже запізно.

Селянин Боян з Неділяк, про-
давав на ярмарку в Бересті во-
ли за 200 зл. На ринку підій-
шов до нього молодий мужчи-
на і почав оповідати йому з
російської історії свого жи-
ття. Був, каже, царський офі-
цером, утік від большевиків і
має при собі царські брилян-
ти. Мандрує тепер до Чехосло-
ваччини, де має знайомих, що
були в російській неволі. Але
не стало йому грошей. Продав
би оказію золотий ланцюг і
брилянти, щоб мати гроші на
дорогу. Жиди хотять купити,
але він як царський офіцер не
хоче, щоб вони дісталися в
жидівські руки... Коло них кру-
тився якийсь Жид і шепнув Бо-
янові, щоб купити, а він від
нього з грубим процентом за-
раз відкупити. Не надумуючись
довго, Боян взяв „царські бри-
лянти“ і заплатив 200 зл. Ко-
ли оглянувся, „царський офі-
цер“ і Жид щезли без сліду.
Оповідь це стрічному поліцаєви
його пішли до найближчого
ювіляра. Тут Боян дізнався з
жакхом, що „брилянти“ це звичай-
ний скляне без вартості та
жін став жертвою спритних
шуканців.
БОДЯКИ ПОСХОДИЛИ НА
КОРОВАХ.

Повідомляють зі стейту Кен-
зас, де недавно вбили страшні
порохові бурі, що худоба має
на собі так багато бруду, що
після дозволу на клубов коров
посходили бодяки, яких насі-
ня дісталися на худобу враз з
пороками.

МЕТЕОРОЛОГІЧНА СТАЦІЯ
НА ЧОРНОГОРІ.

Метеорологічно-астрономіч-
на станція на Чорногорі в Кар-
патах має бути збудована цьо-
го року державним коштом.
Обсерваторія стане на верху
Піг Іван (2078 м.) і буде скла-
даться з однопверхового буди-
нку між двома вежами. З
державною телеграфією і
телефонною сіткою буде по-
лучена окремим кабелем і влас-
ною радіо-телеграфічною ста-
цією. Зі станції можна буде об-
сервувати не тільки анші вер-
шини атмосфери, але й страто-
сферу. Буде в ній лабораторія
для дослідів геофізики, змемо-
го магнетизму, астрономії і т.
п.

ВЕЛИКИЙ ПОПИТ ЗА СРІВ-
НИМИ ДОЛЯРАМИ.

Попит за срібними доляре-
ми, яких Банк Канади дотер-
пав 120,000 штук, є такий
великий на сході Канади, що
банк списав довілі листи за-
мовлень і по черзі в міру за-
соби видавати ті монети пе-
тентам. Вкортоті мають виче-
кавити ще додатково 15,000
шукт.

УКРАЇНСЬКЕ ЖИТТЯ В МАНЧУКУ
РОЗВИВАЄТЬСЯ

ХАРБІН (Манчжу). — Недавно вишло соте
число „Маньдзурського Вістника“, органу україн-
ської національно-державницької думки. Часопис
заложено в 1932 р. Всі давніші старання про дозвіл
видавати український часопис були безуспішні.
Стара влада відмовляла гром. Павловському аж 14
разів такого дозволу. А коли нова влада дозвіл
дала, то не було матеріяльних засобів на видавнич-
тво. Як зачаток видавати, були всього 42 перед-
платники, а за пів року 142. Та тепер уже пішло
іншим ходом.

В березні влаштовано в Харбіні в Українським
Національним Домі величаве свято в пам'ять Т. Шев-
ченка. Ведеться акція, щоб сплатити цілковито
довги У. Н. Дому та призначити його тільки на
службу інтересам української колонії в Манчжуку.
На всіх полях видно змагання до консолідації укра-
їнських національних сил. Поведено акцію за збір-
ку на фонд „Рідної Школи“ для вдержання україн-
ської школи в Харбіні. Пороблено заходи, щоб
можна оселювати українських людей-господарів на
землю в північній Маньдзурії. Спеціальну увагу
присвячується святкуванню державницьких україн-
ських свят. Молодь, організована в товаристві
„Зелений Килин“, теж проявляє активність і дає теа-
тральні вистави. „Маньдзурський Вістник“ завів
постійну рубрику, в якій подає цікаві звідомлення
з життя України на Зеленой Україні.

ПРОАМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД.

ЛОНДОН. — Нове міністерство майже нічим
не ріжниться від попереднього, бо зміна зайшла
тільки тому, що Мек Донелд хотів сам уступити
через слабе здоров'я. Але всекитай підкреслюють,
що і прем'єр Болдвін і новий міністер справ за-
кордонних, сер Семюел Гор, є великими симпатиза-
ми Злучених Держав і працюватимуть цілком в
тім напрямі, щоб ще більше затіснити дружні від-
носини між Англією і Злученими Державами.

ЯПОНЦІ ЗАКРІПЛЮЮТЬСЯ В КИТАЮ.

ТІЕНТІСЬ (Китай). — Японія тихо й без помо-
ни посувається чимраз далі в північній Китаю і до-
бирається до окупії Пейліньгі і Тієнтісню. Най-
дивніше те, що цьому всьому пригладжує китай-
ський нарід з повним спокоєм. Кажуть, що мало хто
в Китаю знає, що власиво діється, бо часописи є
сильно цензуровані.

ЛЯВАЛЬ ДІСТАВ ДЕШО З ДИКТАТОРСЬКИХ
ПРАВ.

ПАРИЖ. — Вкінці зіплену в Франції міністер-
ство, що можливо удержити яких кілька місяців.
На чолі стоїть прем'єр Ляваль. Дано йому трохи
більш повновласти, щоб ратувати край від фінан-
сового краху. Його завдання подати про добуття
10 біліонів франків на сплату державних фондів,
а потім треба буде йому дістати ще понад 6 біліонів
франків, щоб покрити бюджетовий дефіцит.

СОВЕТИ ПРОТЕСТУЮТЬ.

МОСКВА. — Заложено з боку Советів протест
перед болгарським урядом за те, що він не дає на-
лежної охорони советському посольству в Софії
перед нападами російських імігрантів на посоль-
ство.

ІДЕАЛ АНГЛІЙСЬКОГО ПРЕМ'ЄРА.

ЛОНДОН. — Стенлі Болдвін, що став третій
раз на чолі англійського уряду, є знаменитим бесід-
ником і добрим політиком. Каже, що він уже за-
рікався кількома новаторствами, що не вернеться
до політики, але якось не йде. „Я бажав би собі —
казав Болдвін — вернутися назад до Вустер, чи-
тати книжки, вести порядне життя і гудувати безро-
гів“.

ЧОГО ІЗДИВ ГЕРІНГ ПО ЕВРОПІ.

БІЛГОРОД (Югославія). — До Югославії за-
вітав генерал Вільгельм Герінг, німецький міністер
авіації. Приїхав, ніби відбавуючи пошлюбну по-
дорожжє. Це останнє правдиве, але до цього ніхто не
привязує ніякої ваги. Зате кружляють погослови,
що Герінг під покритком пошлюбної подорожжє
суне ріжні політичні пляни. А в першу чергу на-
магається створити в Європі протисловесний
блок, що стаяв би під проводом Німеччини.

В МАКЕДОНІ НЕМА СПОКОЮ.

АТЕНІ (Греція). — З Македонії і Тракії до-
носять про нові неспокої. Викликані вони при-
хильниками Беніксельса, з ворогами повороту Гре-
ції до монархії. З неспокоїв користають комуні-
сти і спричиняють своєю агітацією ще більший
хаос.

ЯК СОВЕТИ СЕБЕ ОБЕЗПЕЧУЮТЬ.

ГЕЛЬСІНГФОРС (Фінляндія). — З советсько-
фінляндської границі подають, що Совети вже пе-
реселили прикордонне фінляндське населення в да-
лекі московські землі, а на його місце спровадили
правдивих Москалів з центру Росії. Кажеться, що
так поступають Совети не тільки з Фінляндіями,
але й з іншими народами, які заселяють советський
пограниччя від непам'ятних часів.

"СВОБОДА" (LIBERTY)
FOUNDED 1898
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.

Registered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРІОДИКА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Подорожніе число три центи.		Three cents a copy	
На рік	\$6.00	One year	\$6.00
На шість місяців	\$3.25	Six months	\$3.25
На три місяці	\$1.75	Three months	\$1.75
Число з п'ятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.00	One year	\$2.00
На шість місяців	\$1.25	Six months	\$1.25
На три місяці	\$0.65	Three months	\$0.65
В Штаті Карі і Заграницю:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$9.00	One year	\$9.00
На шість місяців	\$4.75	Six months	\$4.75
На три місяці	\$2.50	Three months	\$2.50

За оголошення редакції не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади належить посылати гроші крім на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. "Свобода": ВБген 4-0237. — Тел. У. М. Сокоза: ВБген 4-1016.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

АМЕРИКАНСКА КОНСТИТУЦІЯ НА СУДІ

Рішення найвищого суду Злучених Держав, що признало неконституційним закон про відбаву краю, зовсім несподівано поставило на публічний осуд самих найвищих суд Злучених Держав. Закон цей, видно, знайшов нагоду по своїй смерті більше приятелів, ніж ніж вам має життя. Ми плачемо на його гробі бачи те слово: яким правом тебе вбито? І люди, заслашувались у ці плачі, стали серйозно питатися: справді, яким правом суд скасував цей закон?

Тимчасом суд не зробив нічого незвичайного. Це в Америці зовсім буденна подія, що суд признає якийсь закон негідним з американською конституцією, а тимчасом недовозможним. В Америці це звичайна річ, але в інших конституційних державах так не буває. Там ухвала парламенту з підписом президента чи короля стає законом і ніякий суд не може її признати негідною з конституцією.

Повстає яка американська спеціальність серед тих спеціальних умовин, серед яких з відоманих від англійської імперії американських колоній повстає американська республіка. Тяжко приходило творцям республіки виконувати ці зобов'язання колоній однією державою. Можна це було зробити тільки обійняти, що центральна федеральна влада баче мати тільки такі права, які стейтій їй виразно дають. Щоб захоронити далі стейти перед посяганнями центрального уряду й конгресу проти прав стейтій, дано найвишньому судови право признавати необов'язковим усякий закон, що порушує права стейтій супроти центральної влади.

Говорено тоді, що свободою народу можна захоронити добре тільки тоді, коли кожна з трох галузей правління, себто законодавча влада, виконавча й судовою влада, буде залежна одна від одної. Означе, як бачимо, вишло зовсім інше. Правда, конгрес незалежний від уряду, а уряд від конгресу, означне над ним станає як найвищий орган влади суд з своїм правом признавати ухвалу конгресу й підпис президента негідною з конституцією.

У звичайні часи коє супрематство толерується. Однак в надзвичайні, критичні часи люди бачать зовсім добре всю безглуздість такої конституції. І томі тепер іде агітація за те, щоб американську конституцію змінити так, щоб набув суд не мав права признавати неконституційним правних ухвал конгресу. Кажуть, нині американська держава вже утверджена, вже виробилась один американський нарід і нема вже причини захоронити права стейтій у часи телеграфу, телефону, радіо, автомобіля й літаків так, як треба було їх захоронити тоді, як Америці і ділали возам, запряженим волами.

СОБАЧА ДОЛЯ

Сука привела на світ щенят. В кухні біля стайки пень. То було весною. Люди ввесь час копали, перекопували дерева, обрізували суку галуззя, палили сміття, а сука — це два тижні мала часу — перешкоджувала господарям. Підкопувала під деревляний шпиль, або під корінь ожин, приготувала собі нору, в якій могла би привести на світ потомство.

Господиня прогнала суку та заспала нору, вимахувала голими руками, сдерідала та гонила її геть. Сука дивилася на світ дуже сумним, добрим очима.

Рано-ранці, як привела на світ щенят, з кухні почулося сміхливий. Звід пень виліз на дві сажі щенят, а сука, виснажена, дивилася добримі тастивними очима.

Господиня сказала до чоловіка: — Все придумує якесь дурниство. Годі перейти кухню. Випити треба щенят або викинути дось.

Господар поклад щенят в кошик, відіс за хату, а суку нагнав туди.

Пішов копати грядки, а двір л- кухні білі відчистили. За годину виявилось, що всі щенят з матір'ю були знову в

кухні. Дуже обережно в зубач перенесли їх мати на місце, де народилися.

Між господариню та сукою знову зав'язав бій. Однак сука була вертеша.

Господарі були молоді, щодня уладилися, любилися, дітей же не мали.

Господиня настоювала на чоловіка, щоби витягнув щенят в річці. Чоловік сказав, що то расова собака, що приробила щенят приятелям.

Господиня уступила чоловікові. Він сказав, що роздасть щенят, як уже відитимуть.

Приїхала сестра та взяла одо щенят.

На другий день вернулася з щенят. Була самітна, жила, сама. Як виходила з хати, щення увесь час скакували, перешкоджували сусідам. Нічого не їло. Заскоро забрали його від матері. Того сестра просила, щоби щенят не кидати далі були при матері.

Щення враздувано підійшло до материні груди. А сука мала вже зложий й уважний ої, обнюхала щення, викинувши з роти. Відкинула щеня від себе. Люди, адивави, нахилилися над нею. Сука зложо каркотіла. Господиня тупила ногою, крикнула на собаку. З оїеї суки пробивалася нехті. Під

ГОТУЮТЬСЯ...

Непевний стан советської Росії, про що чудово знають в європейських кабінетах, знов оживив плани тих, що мають око на Україну.

Доєс переді нашої суспільно-ї панувала думка (та й тепер панує), що зі смертю Плядського зійшов у могилу останній могокан англійської ідеї, що ні в кого тепер ані в голові та ідея. Досі панувала погляд, що тільки таборі сначі кував якісь плани, "федерації" з Україною, що ціла польська суспільність, особливо найкраща поза санацією її частини, нарівно демократії, ніяких планів на Україну не має. Бо й не раз виступала гостро проти цих планів, бачачи цілющі Росії та злогоді з нею. Останні події в Росії (захиста режиму), показують, змінили й ідеї едені щодо України.

У чоловіч репрезентативні журналі тої партії, в "Мислі Народоєв" (чч. 18 і 19, 20), з'явилася цікава стаття, підписана псевдонімом "Ідею", у якій висловлено дуже еретичні, як на ту партію, думки. Автор її: "Польща, з огляду на своє положення і з огляду на найкращі традиції своєї історії і думки, з огляду на те, що зобов'язаний Росії єдиним з славянських народів у західно-європейській типі, що може претендувати на великодержавність, з огляду на те, що фактично Славян жуть на нас (?), щоби ми вийшли в нашу природно-роль історичного керівництва цих народів" — з огляду на те же Польща повинна здобути на велику експанзію. Та експанзія має обійняти всі "великі і малі народи", положені між гіттерівською Німеччиною і советською Росією, очевидно від проведом Польщі. При чим виразно зазначається й Україну. Згадується про "мекиморі Балтнік-Андритич-Чорне море". Треба те "мекиморі" обняти одною ідеєю, як "одну солідарність", тахтуні "почуття солідарності", а з того вийде — автор того не каже, але думає — повстане нова англійська держава...

Щі लोगи не відокремлені. Стрічаються вони і в інших органах преси, і то не санаційно, а власне національно-демократично, себто ті, які до всіякого, хто думає про по-

торення 1920 року, називала зарадком і шкідником. Тепер сака хоче повторити той рік.

Ясна річ, що нема же тут навіть мови, як у 1920 р. про якусь українську незалежну державу. Ні, тут наші землі дивляться просто як на діли поля, які кожний, як упале Росія, зможе собі взяти. Кожний, хто забезпечить відповілими союзнами і попертам сильним цього світу, щоби йому бодай не перешкадали, як у СССР знов, як у 1917 році, наступити анархія, коли все там піде дотори ногами.

Сигналізуємо ці голоси, щоби наші читачі за океаном уважили на нові течії, які виринають серед польської суспільності щодо надпідприємств змеає. Досі казалося, що з Польщі були дії течії щозалевоукраїнської проблеми: одна, "помогти" відбавити незалежну державу з столицей в Києві в "тісний союз" з Варшавою; друга, поїти незалежність, русифікуючи Київ і ба савані мирних, за яку чини відносин з усякою Росією. Таке уявлення справи перестало існувати. Тепер є але. Незаінтересування, або бажання створити нову англійську державу, в якій не було би місця для ніякої незалежної України.

Хто пильно обсервує настрої в польській суспільності, той знає, що справи стоять якраз так і не так. Очевидно, Україна приває момент упалку більшешими як спасення від довгої змори. Але ви користати повинна той момент не для повторення старих помилок: вона повинна тоді сили, щоби зм'ягати до повної незалежності своєї держави, незалежності від Москви і від Варшави. Тільки це гасло може стати гаслом, за яким піде нація, і якого вимагає її щастя й будучина.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

П. Б. Трой, Н. П. — Вистарка.

Н. З. Юр, Н. П. — Нема змоги займатися ще й такими справами.

Збудуюми Український Дім для Музею Визвольної Боротьби України в Празі!

Хмірське забрати щенят з хати. Господиня не мала власних дітей — а тут мати розшарпала власне щеня. Здохло воно щодно над раном. Господиня всеньку ні сиділа біля нього. Взяла текстурову скриньочку, обложила ваткою, намастила рані йодиною. Господар — на її прохання — поїхав ровером до міста до ветеринара. Ветеринар сказав, що щеня здохло.

Жінка кормила щеня з ложечки. Не спала вона ніч. Ходила навшишки. Чоловік за примітив у неї, сльози. Збенітжас, засоромилася, всміхнулася. Сказала гнівно: "Тя все... Іди, викопай ямку, під якою смерічково біла лавочка".

Господар пішов викопати ямку.

Ще була велика роса. Сонце світило збоку. Знад землі знімалися фіолетні мряки.

Господар бачив крізь воє: жінка нахилилася над сукою, викинула над щенятими, торкнулася їх рукою, наліла молока в миску.

Ої суки були мудрі, сумні, пробивалися з них вива.

Як господар підходив до щенят, нарочно закликав, гавкав рикалем об ганок і — помаліше, як треба було, став витирати щенят з землі, що причепилися до них.

Чин він дає своє цегину на будову Українського Дому в Празі?

КАР'ЄРА ОДНОГО ПРОВОКАТОРА

Дальші подробиці про "Степана" з "Последніх Новостей". Поляк, український революціонер, комуніст, білоруський шпигуль.

У зв'язку з "Спогадами" "Степана" з "Последніх Новостей" з 7. травня ц. р. та рецензіями "Обсерватора" про того провокатора, дозволю собі подати кілька подробиць про ту тему людини і її тими діями. Я не робив би цього, коли б не був переконаний, що автор "Пашини Гакенройцера" не скінчив своєї "кар'єри" на співробітництві у міліційних "Последніх Новостей" та що виліне ще на інших водах. Не є виключено, що за якийсь час української організації Америки чи Канади будуть (у добрій вірі) гостинно приймають у себе цього "емігранта з України" і "борця за національну справу".

І дстав іє Парижа лід, який підтверджує розкриття "Ділі" у статті "Обсерватора" правду, що "Степан" — це мій старий знайомий Кароль Шиманський, що з червоного аґента ЧК тепер став знов на аґента чеків "істинно руським" та допомагає московським "єдинодієльним" лїти проґнози істини поїти на всі українські щеня життя. До цього додаю лише коротку біографію Шиманського.

Червона армія, дезерція і крадіж цукру, зґвалтування та вбивство, служба в ГПУ.

Родився він 1901 року у скляцькому повіті коло Тернополя. Мати — кукуварка по-стернику австрійської поліції, — Полька, нешлюбний батько — поліцейний, теж Полька. Під час перебування батьків в Галичині в 1920 році, 19-літній Кароль Шиманський вступив добровільно до червоної армії, приймав участь у боях з Українцями. Був варті у руку в бою з булаком Чорних Запорозьких. У 1921 році був відкомандирований до батальйону "ОНН" ("части особава назначення"), військ сака на Полілі, і звідти поїхав на охорону цукроварень. Переловлений ще з деким із "охорони" на крадіжці 14 мішків цукру із складів гнівнської кукуварки, дезертирував і втік до Галичини. Колиж тут виявилось, що підчас побуту в червоній армії він знайдував доньку коєго землевласника коєго Теробові, а самого його "застригав, він у той знов до більшеших. У сатаніському ГПУ заявив, що має за кордоном доручення до петлюрівської підпольної організації, як прийняв тому добу видати її ГПУ. В нагороду жалав від ГПУ, щоби його справа за крадіж і дезерцію була припинена. Шиманського віддалили до Вінниці, де його прийняли до складу "секретних співробітників" губвіддлу ГПУ.

Видав кількадесят своїх знайомих з української інтелігенції, як членів "підпольної організації", одночасно, злив по кукуварках і містечках, провокуючи ріжні особи. Для "доказання вини" підкавав у іє помешканнях писані змінені характером письма, записки з провокаційним змістом, які потім ГПУ знаходили при ревізії. Особисто бив разом з іншими чекістами тих арештованих, щоби признавали "всіх арештованих наслідком доноєс Шиманського" було понад сто. Кілька осіб засуджувало за справи, що він випадково при цьому вийшли наверх. Останніх всіх звільнено після кількадесяти років побуту в арештах ГПУ. Ця "праця" Шиманського продовжувалася до 1923 року (щільно). В тому часі він між іншим намагався з доручення ГПУ спровокувати підчас сповіді вининського католицького ксьондза Левинського, по-

Гостинний виступ в академічному Домі і с. Юр.

Цей термін йому вдалося якось продовжити до 30 днів, підчас яких він почав "пописувати" у Львові. Перш за все, приписував жовто-блакитну ленточку, пішов до Академічного Дому і редакції "Нашого Клича". Та тут не повелось, бо припадом стрінули його студенти, що сиділи разом з ним у Тернополі і знали, що то за "лїтця".

Зате йому повелось в емігрантських організаціях, які заопікувалися "засемлячем з поодинокіх губерній". (Я, перебуваючи на Воллі, довідався, що це, коли Шиманський був уже в Німеччині). Доброзичливі люди скерували його до мітрополіта Шентницького, як до добросердечного батька, що опікується бездомними. Розпачкавшись на колінах перед мітрополитом, Шиманський дїстав грошеву допомогу і поручаючого листа, що був йому більш потрібний ніж гроші. Про дальший "шлях" Шиманського оповідає у своїй статті "Обсерватор".

Берлін, Гестапо і концентраційний табор.

Я хочу зупинитися ще лише на одній дрібниці. Шиманський у своїх "спогадах" оповідає, як він поїхав до спеціального відділу німецького генерального штабу. Приїхави його там ніби з довіром, запропонувавши їмати зі спеціальним завданням на Україну... Одночасно перебував з ним в одній кімнаті маса людей з ріжних українських організацій, які вони мали зв'язок з ГЕС-ТАПО і розмовляли собі про ріжні "делікатні" справи. З тих ото саме розмов він доводив, що до висновку, що всі українські політичні угруповання, від ОУН поначивши до УНР та Скоропадському скінчилися, це, власне кажучи — служба німецького генштабу...

Щі такі нісенітничі друкують "Последні Новості" — дивуватися не треба. Вся московська еміграція преса, якакошис відірвання України від Москви, являч скрито вдоволені за французько-більшевницького союзу та лаяка Французі Гітлером, а до нього доцільно ще одне, "страхове" — Українці. Але вський нормальній людині, який стріх перед Гітлером же не запоморочив ума, дуже жайко повірити, що німецьке "ГПУ" таке навіне і так примітивно веде свою роботу. Я, наприклад, був відомості трохи інше від того, що оповідав Шиманський в "Последніх Новостях".

Коли Шиманському в Берліні між українців не повелось, бо ті, що на них йому найбільше залежало, запитали про нього листовно Львів і дістали відповідні інформації — тоді він оголосився до московського "Ронду" (російська гіттерівська організація) і в скорому часі поїхав до гіттерівського концентраційного табору. Утікач з німецького контобатора вплив у Франції, як "політичний емігрант" з СССР!

Париж і на оводі Канада!

Те, що цей "воєк" був у Парижі членом товариства бивших українських воєнків — лідо минуле: його звідти виключили. Але мене пильнує із Парижа, що він виїхав з Канади... Чи не до "Січей"? І за які гроші?... Чи не за "гонорар" з "Последніх Новостей"?

Думаю, що наша закордонна преса нічого не втратить, як передуркує винику з уваг "Обсерватора" та й моїх, щоб завадзали перестерти всі українські еміграційні осередки в Європі й Америці перед тим типом, який же хоче продовжувати свою провокаторську кар'єру... ("Діло").

Юрій Горлицький-Горський.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

БУРЯ ЧЕРЕЗ СТАТУТУ.

Недавно тому зчинилася в Англії буря через виставлення на публичному місті статуї рибаря Елштайна; "Отсе людина".

Як можна догадуватися з цієї назви, статуя має пред- ставляти катаного Христа, як Пилат представляв Його юрбі, старочасно викликаючи до побитого малосердя.

Статуя викликала відразу протести. Знайшлися люди, які казали, що статуя викликала в них бля, а деякі, що згірш- ся. Знайшовся навіть один англійський посол, що в ан- гліїський парламент спитався міністра внутрішніх справ, чи не треба би поліції усунути з публичного місця статую, яка ображає релігійні почування рибних церков.

На це міністр відповів ко- ротко: "Я не маю ніяких дані- думати, що така акція потріб- на".

"РОЗУМНІШІ КРИТИКИ".

Подання ці факти, "Ман- честер Гардієн" каже далі:

"Розумніші критики здер- жувалися від видалення статуї до часу, як цей творець великого артиста буде так простодуш- но, як він на це заслуговує".

Видно, що чим більший ар- тист, тим довше треба стую- вати його творі, заки зрозумі- ється його вартість. Чим біль- ший артист, тим довше крити- ки про нього помиляться.

КОЛИ ЗЧИНЯЮТЬСЯ ПРО- ТЕСТИ.

Елштайнові крити протес- ти не можуть видатися ні- чим несподіваним, каже "Гар- дієн".

"Це не перший раз зчиня- лася буря через те, що він без страху домав традицію та пе- ресуду".

ОСЬ ВІД КОГО ЗЧИНЯЮТЬСЯ ПРОТЕСТИ.

Коли великий грецький ма- тематик і філософ Пітагор на- вчив правило, що стало осно- вою всіх наук геометрії, він же- ртвував за відкриття за часи би- чення Віа того часу, казали Гре- ки, скільки разів щось ново- го в світі відкриває, все на бі- нях шкіри тріється.

БІКИ НА УКРАЇНІ.

У своїй книжці "Молода У- країна" Іван Франко подає кілька фактів, що показують нам, як то в нас на Україні на- вистку про нове відкриття у- країнських волам шкіри трия- сався.

"Таким вивозом", пише Франко, "було розпочато 1878 р. видання "Громадського Друга". Майже кожній вір- ші, кождої поезії, кождої статті, кождої бібліографічної ноти, кождої оцінки, все було

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

за травень 1935 року.

ПРИХІД:

Видатки	Залишок	Видатки	Залишок
1. 89.23	195.20	101. 126.69	244. 22.72
2. 43.92	195.20	102. 44.17	244. 22.72
3. 14.14	195.20	103. 45.36	244. 22.72
4. 1.61	195.20	104. 106.84	244. 22.72
5. 8.28	204. 3.77	105. 194.26	251. 195.84
6. 43.50	205. 13.88	106. 240.08	251. 195.84
7. 35.17	205. 13.88	107. 30.48	251. 195.84
8. 2.87	207. 8.88	108. 40.47	251. 195.84
9. 49.60	208. 13.16	109. 194.26	254. 98.90
10. 13.32	208. 13.16	110. 48.72	254. 98.90
11. 7.17	211. 3.18	111. 25.25	257. 24.75
12. 5.8	212. 3.18	112. 48.72	257. 24.75
13. 4.31	212. 3.18	113. 26.28	260. 20.61
14. 1.29	214. 6.71	114. 38.87	260. 20.61
15. 2.02	215. 3.85	115. 79.63	262. 64.75
16. 18.96	215. 3.85	116. 31.47	265. 78.37
17. 55.20	217. 29.07	117. 137.20	269. 43.13
18. 2.91	218. 27.14	118. 38.89	269. 43.13
19. 19.30	220. 29.07	119. 124.04	270. 210.61
20. 8.21	220. 29.07	120. 13.31	271. 128.11
21. 10.29	221. 17.49	121. 59.31	274. 161.45
22. 24.53	222. 10.20	122. 146.86	276. 24.75
23. 8.90	223. 13.11	123. 14.49	277. 115.26
24. 14.85	224. 29.58	124. 38.02	278. 14.77
25. 10.73	225. 27.67	125. 18.78	280. 159.26
26. 3.16	226. 18.51	126. 16.71	281. 131.04
27. 24.38	227. 27.39	127. 216.57	282. 200.16
28. 10.38	228. 14.69	128. 33.23	283. 84.88
29. 11.51	229. 20.13	129. 19.34	284. 26.84
30. 18.15	230. 19.13	130. 104.97	285. 28.97
31. 1.13	231. 19.48	131. 21.08	286. 35.02
32. 4.05	232. 14.69	132. 5.02	287. 31.16
33. 1.27	233. 14.69	133. 71.97	288. 61.83
34. 1.80	234. 14.69	134. 13.85	289. 59.22
35. 3.62	235. 17.62	135. 70.94	290. 52.74
36. 1.75	236. 1.23	136. 55.32	291. 42.88
37. 3.88	237. 1.23	137. 21.29	292. 275.00
38. 1.69	238. 1.75	138. 132.45	293. 22.60
39. 1.40	239. 1.75	139. 355.69	294. 50.81
40. 41.34	240. 4.33	140. 25.78	295. 50.81
41. 18.12	241. 22.53	141. 37.85	300. 117.73
42. 7.60	242. 15.15	142. 81.36	301. 73.32
43. 17.74	243. 21.70	143. 73.32	302. 60.41
44. 3.21	244. 9.87	144. 43.05	303. 43.05
45. 35.21	245. 15.03	145. 90.68	304. 27.96
46. 13.85	246. 20.32	146. 9.98	305. 48.56
47. 24.42	247. 27.84	147. 22.34	306. 39.70
48. 12.85	248. 7.59	148. 95.14	307. 39.70
49. 13.14	249. 1.67	149. 138.88	308. 55.55
50. 12.85	250. 1.67	150. 152.74	309. 111.11
51. 1.15	251. 28.31	151. 30.17	310. 21.43
52. 10.00	252. 3.47	152. 110.74	311. 27.76
53. 3.33	253. 3.47	153. 90.96	312. 26.53
54. 1.16	254. 31.34	154. 19.96	313. 26.53
55. 1.76	255. 9.88	155. 36.40	314. 84.88
56. 25.44	256. 1.67	156. 73.96	315. 11.11
57. 2.84	257. 11.96	157. 175.21	316. 96.97
58. 13.93	258. 6.33	158. 54.50	317. 41.07
59. 3.01	259. 9.30	159. 57.71	318. 32.22
60. 53.69	260. 24.92	160. 41.14	319. 68.37
61. 37.20	261. 20.63	161. 13.29	320. 132.29
62. 5.24	262. 7.58	162. 35.14	321. 93.49
63. 50.64	263. 3.67	163. 140.73	322. 161.45
64. 3.16	264. 3.67	164. 140.73	323. 161.45
65. 31.2	265. 22.78	165. 107.17	324. 32.87
66. 2.15	266. 1.14	166. 74.30	325. 29.84
67. 19.13	267. 3.16	167. 174.30	326. 30.68
68. 13.14	268. 7.71	168. 22.53	327. 59.26
69. 11.96	269. 45.74	169. 121.29	328. 33.02
70. 9.15	270. 2.93	170. 150.67	329. 33.02
71. 24.05	271. 2.93	171. 9.74	330. 142.33
72. 4.32	272. 7.19	172. 12.57	331. 46.89
73. 1.14	273. 3.22	173. 18.36	332. 36.86
74. 2.48	274. 13.62	174. 44.38	333. 14.14
75. 5.59	275. 3.65	175. 6.36	334. 255.73
76. 4.25	276. 4.58	176. 6.36	335. 39.70
77. 23.80	277. 17.01	177. 104.67	336. 44.00
78. 3.32	278. 22.12	178. 61.29	337. 144.78
79. 1.19	279. 13.10	179. 31.47	338. 79.14
80. 17.50	280. 14.15	180. 28.61	339. 127.69
81. 3.34	281. 26.31	181. 44.38	340. 44.38
82. 10.27	282. 7.59	182. 40.14	341. 35.00
83. 40.79	283. 40.79	183. 48.50	342. 42.30
84. 2.84	284. 17.14	184. 50.08	343. 21.80
85. 12.52	285. 21.52	185. 50.08	344. 21.80
86. 1.61	286. 5.42	186. 39.05	345. 66.40
87. 58.42	287. 54.20	187. 294.70	346. 66.40
88. 27.25	288. 4.46	188. 35.58	347. 66.40
89. 96.27	289. 2.11	189. 162.09	348. 66.40
90. 1.48	290. 3.40	190. 70.68	349. 66.40
91. 31.85	291. 4.06	191. 20.03	350. 881.28
92. 7.00	292. 3.52	192. 58.24	351. 33.95
93. 18.12	293. 1.22	193. 39.84	352. 43.69
94. 1.38	294. 3.97	194. 126.69	353. 337.09
95. 7.12	295. 64.51	195. 50.68	354. 109.27
96. 9.71	296. 31.17	196. 50.68	355. 31.43
97. 1.62	297. 2.70	197. 31.33	356. 94.21
98. 3.65	298. 15.01	198. 26.78	357. 31.43
99. 26.28	299. 65.14	199. 30.92	358. 22.89
100. 4.26	300. 74.21	200. 34.91	359. 20.91
101. 38.30	301. 49.30	201. 201.94	360. 171.60
102. 7.64	302. 1.30	202. 107.34	361. 32.16
103. 3.82	303. 2.31	203. 146.62	362. 41.04
104. 1.97	304. 1.30	204. 45.17	363. 48.25
105. 3.92	305. 41.32	205. 37.77	364. 29.39
106. 18.96	306. 31.06	206. 15.31	365. 19.57
107. 23.90	307. 3.88	207. 71.59	366. 27.84
108. 3.31	308. 40.1	208. 205.39	367. 70.75
109. 27.85	309. 11.14	209. 170.20	368. 36.96
110. 2.23	310. 2.23	210. 38.87	369. 32.82
111. 2.23	311. 2.23	211. 184.34	370. 184.34
112. 2.23	312. 2.23	212. 92.75	371. 92.75
113. 2.23	313. 2.23	213. 275.39	372. 275.39
114. 2.23	314. 2.23	214. 35.50	373. 35.50
115. 2.23	315. 2.23	215. 160.57	374. 160.57
116. 2.23	316. 2.23	216. 69.21	375. 69.21

Видатки Залишок

ГРОМАДА НА ДОПОМОГУ ПОЛІЩІ.

Однаке, каже Іван Франко, поліцейські й прокураторські конфіскації не були страшні ні авторам ні ідеям.

„Громадська цензура була відстерою гризніна для авторів, ніж прокураторська, а львівська громада стояла під терором провінційної публіки, що, не знаючи іншої літератури крім польсько-шляхетської або німецької сентиментальної, тільки й ждала найменшої причини, щоб звернути нумер“.

Як зачувати, в Дітроїті з нагоди виставлення Архипенковської різьби „Шевченко“ мають повторити історію з Галичини перед п'ятдесятьох літ. Нема в Америці прокураторської цензури, але заступити її хочуть доморідні цензури, що, не маючи ніякого розуму для різьби, вхопилися роздумування місцевой польської шовіністичної публіки, щоб осудити вітр великого різьбара.

